

addif - Associació en Defensa del Dret de la Infància a la família - Adopció i acolliment

Pere Vergés,1, planta 11, despatx 8 08020 BARCELONA

Tel. 93 313 49 59 www.addif.org as.addif@suport.org

Des de 1992 al costat de les famílies adoptives, al costat de la infància.

► Editorial

Fem 20 anys!

Al 1992, quan neix l'Associació en Defensa del Dret de la Infància a l'Adopció –ADDIA- ni l'Administració et podia informar dels passos a donar per a poder adoptar internacionalment, ni existien les ECAIs, ni existien les ICIFs. Així que l'associació va ser tota una xarxa de suport en temes burocràtics, per poder tramitar l'adopció, i en temes psicosocials, per a formar a les famílies en aquells aspectes propis de la paternitat i filiació adoptives (explicació de la història de vida, identitat com a fill adoptiu, abandonament, recerca d'orígens, mare biològica, diferència racial, ètica a l'adopció, etc.). L'any 2000 incorporem a la nostra associació l'altre model de protecció de la infància, la família acollidora, i ens passem a dir, Associació en Defensa del Dret de la Infància a la Família –ADDIF, Adopció i Acolliment- i cada cop tenim més clar que, per a un infant, l'important és tenir una família que t'estima i et guia, sigui adoptiva o sigui acollidora. I que els infants, tots els infants, acaben fent-se grans i volant.

I què ha canviat en aquests anys? Doncs moltes coses i importants. La societat, a partir dels 90, va començar a deixar de veure la paternitat adoptiva com a una paternitat de segona i això ha ajudat, junt amb la transparència a la pròpia llar sobre el fet adoptiu, a que els nostres fills hagin pogut viure la seva adopció amb molta normalitat, sense ocultacions, vergonyes i silencis. En general, és clar.

Entre les famílies que adopten també han canviat coses. Abans només adoptaven les persones que no podien tenir fills biològics. Avui dia hi ha moltes famílies que sempre han tingut el projecte de paternitat adoptiva en paral·lel al de paternitat biològica. La fita del fill biològic com a prova definitiva de ser dona, i el trauma o dolor per la pèrdua del fill biològic queden, per tant, bastant a la història passada i a les planes de la gran obra de Garcia Lorca, *Yerma*.

La recerca dels orígens, que abans era una tabú per pares i fills, es contempla ara com un dret, que no obligació - alguns fills que no hi senten la necessitat protesten perquè dona la impressió que anem d'un extrem a l'altre -.

I també s'obren interrogants, naturalment. El gran boom de l'adopció internacional està caient a gran velocitat. Tanquen països on les ECAIs havien augmentat geomètricament i s'estava documentant falsificació d'expedients d'adoptabilitat ... I mentre, molt nens majors de set anys, o grups de germans, o infants amb necessitats especials –per malaltia o discapacitat- continuen als orfenats d'aquí i d'allà. Cal doncs, continuar treballant socialment per a que l'adopció i l'acolliment, com a mesures de protecció de l'infància, puguin arribar a tots els infants.

Podeu enviar els vostres comentaris i reflexions a: as.addif@suport.org

► Jornades

5º Congreso Internacional de AFIN*

**AFIN es un grupo de investigación/acción sobre infancias, juventudes y familias de diversas culturas y orígenes. Se ocupa de la vida personal, familiar y social de niños, niñas y jóvenes, sus relaciones familiares y sociales, sus situaciones de riesgo y crisis, sus derechos y dificultades. La atención a la diversidad y la comprensión y*

análisis de los desafíos derivados de los cambios en la vida familiar y social en un mundo globalizado son ejes fundamentales de su trabajo.

"La triada en la adopción, el acogimiento y la reproducción asistida: el lugar de la familia de origen"

Barcelona, 25 y 26 de noviembre 2011

El último Congreso Internacional del grupo de investigación AFIN (Adopciones, Familias, Infancias) se dedicó a analizar el papel de la triada siempre presente en la parentalidad adoptiva, por acogimiento o por gestación subrogada o asistida: los hijos, los padres y los padres biológicos. Un tema complejo y no exento, aún hoy, de tabúes y de interrogantes.

Esbozamos aquí algunas pinceladas del interesante e intenso contenido de las jornadas.

En torno al acogimiento familiar, se expuso la necesidad de avanzar, en los protocolos administrativos, hacia el contacto entre familia acogedora y familia biológica, así como en una mayor personalización que tenga en cuenta las necesidades de cada caso particular.

Sobre la paternidad y filiación adoptivas, se trataron, entre otros, los siguientes aspectos:

- La madre biológica: En las familias adoptivas se observa aún un cierto tabú a hablar de la madre biológica. Ello denota, probablemente, miedo a lo desconocido, a incorporar antecedentes biológicos de tipo marginal, que causaron el abandono, en el hijo adoptivo; a hacer patente el "poder" de la madre biológica que pudo gestar, frente al "no poder" de la madre adoptiva. Y este tabú comporta también que, en el caso de que el hijo adoptivo presente problemas, la mirada culpabilizadora se dirija hacia los padres biológicos... Lo silenciado acaba emergiendo, y con fuerza, en la adolescencia, en la juventud. Citando a la psicóloga argentina Eva Giberti, "aquello a lo que se teme siempre vuelve". En definitiva, si se silencia es porque se teme (miedo a nombrar aquello que aún te hace daño o que te puede llevar, de nuevo, a quedar solo –tanto a los padres como a los hijos-).
- Adopción Abierta: a lo largo de las Jornadas distintos testimonios de familias adoptivas que habían contactado con la familia biológica de sus hijos, explicaron su experiencia. Entre ellas podemos destacar la siguiente anécdota:
 - *Una madre adoptiva, testimonio de estas jornadas, explicó que le preguntó a su hijo si para él era un problema el hecho de ver de vez en cuando a su madre biológica, a lo que el hijo respondió: "No, pero el problema es que ella se cree que es mi madre (...) y yo sólo quiero una madre".*
- Testimonios de madres biológicas que dieron a sus hijos en adopción. Entre los testimonios aportados se habló sobre todo de sentimientos:

- *De lo tranquilizador que resulta para estas madres biológicas recibir de vez en cuando fotos del hijo dado en adopción, puesto que se sentían reconfortadas al saber que estaba bien y tenían la esperanza de que, de mayor, la querrían conocer.*
 - *Al ver la foto, o al entrar en contacto, tenían el sentimiento de que alguien estaba cuidando de su hijo por ellas.*
 - *Se han sentido la parte silenciada e ignorada por todos, incluso por ellas mismas, por su sentimiento de culpa, dolor, a veces vergüenza (en determinadas generaciones).*
- Testimonio de una hija adoptiva con la que contactó, ya en la edad adulta, su madre biológica. La inesperada llegada a su vida de su madre biológica, con la que mantiene el contacto, le han suscitado, entre otras, las siguientes reflexiones:
- *Hasta entonces sólo había visto su vida desde el punto de vista de hija adoptiva. Cuando su madre biológica contactó con ella pudo también reconocerse como hija biológica.*
 - *Siente a su familia biológica como si fuera su familia política, le resulta difícil crear un vínculo madre-hija, ve a su madre como a una tía.*
 - *Recuerda a su madre (ya fallecida) por todo lo que hacían juntas cuando era pequeña.*

Sobre la parentalidad subrogada y por reproducción asistida:

- Se exponen ideas y experiencias que dan lugar a una viva polémica. Cuestiones tratadas:
 - Despersonalización del donante masculino (siguiendo, aun sin pretenderlo, una tradición de orden patriarcal)
 - Instrumentalización del cuerpo femenino. Despersonalización. Mujer objeto-útero. Gestación a cambio de dinero.
- Se contacta por vídeo-conferencia con la directora de una clínica en la India en donde se hacen gestaciones por subrogación. Las madres portadoras son de familias muy pobres y se ofrecen por dinero. Viven su embarazo en casas especiales, apartadas de su mundo, con buena alimentación, servicios sanitarios, etc. El dinero que reciben a veces les da para montar un pequeño negocio, llevar a sus hijos a la escuela, etc. Nadie parece tener la más mínima objeción moral; al contrario, todo es maravilloso, todos quedan contentos.
- Uno de los miembros de una pareja homosexual nos explica su propia experiencia con la subrogación. Vemos un vídeo de la familia con el hijo ya adoptado. Son interpelados desde el público por no reconocer problemas de orden moral, sobre todo en relación a la compra-venta de "madres" de alquiler, la utilización de la pobreza en beneficio propio, etc. Su defensa consiste en definir su concepto de moral: Es moral aquello que nos hace felices. Hay, al respecto, opiniones encontradas.

► Resum conferències d'Addif 2012

- **Coaching Familiar, a càrrec del pedagog Jordi Garcia.** Barcelona, 10 de març de 2012

Aquestes van ser les idees fonamentals de la seva exposició:

- Les creences limitadores que tots portem a sobre, per l'educació rebuda, ens porten a creure que les dificultats que se'ns presenten són insalvables. Si ets capaç d'abandonar aquestes creences limitadores, canviarà la teva actitud, et sentiràs capaç i podràs emprendre les teves pròpies accions.

- El coach consisteix en crear espais interpersonals de consciència, per entendre què passa, què sent l'altre i un mateix, centran-nos en el potencial de cadascú, i no només en les mancances, que permeten introduir canvis i trobar solucions.
- Allò que vols canviar a la teva vida, ho pots canviar. El més fàcil és dir, "sóc així", o "m'han educat així", això et permet continuar a la "zona de confort", de "seguretat", en el fons tens por de donar-te una oportunitat, d'arriscar, d'actuar per anar cap a la zona d' "aprenentatge".
- Per a poder avançar cap a la situació ideal és necessari analitzar la situació actual i els punts forts i recursos que tenim i obrir-nos a l'aprenentatge.
- Aquests serien els elements de suport emocional, fonamentals en les nostres relacions:
 - No jutjar l'altre de manera limitadora, centrant-nos en el que "no pot".
 - Empatia amb l'altre, intentant entendre les seves raons.
 - No donar consells absoluts, donat que no respecten l'autonomia i unicitat de cada persona i no afavoreixen la confiança en un mateix. És millor respondre amb preguntes que portin l'altre a prendre les seves pròpies decisions.
 - No centrar-se en el passat, en el "per què", donat que genera una actitud defensiva i culpabilitzadora. És millor parlar del "per a què" fas tal cosa.
 - Procurem preguntar, més que interpretar. Les nostres interpretacions de la realitat de l'altre solen general confusions i tergiversacions.
 - Centra't en el que passa ara, més que en el que ha passat o en el que hipotèticament passarà
 - Concentra't en els sentiments de l'altra persona, més que en la lògica o el pensament. Els sentiments són una font d'informació inesgotable que obre espais per compartir i aprendre.

- "L'adopció internacional avui, eina de protecció o abús?" Taula Rodona amb parlaments de Puri Biniés, presidenta d'Addif, "Sentim parlar d'irregularitats...", Gemma Cánovas, psicòloga, "La manca de transparència o ètica té un cost a nivell psicològic i relacional a la família adoptiva" Judith Monje, jurista de l'ICA "Seguretat jurídica a l'adopció internacional". Barcelona, 12 de maig de 2012

El primer parlament de la Taula Rodona va anar a càrrec de Puri Biniés que parlà sobre que no hauríem de permetre que les pràctiques irregulars en l'adopció internacional, que sovint denuncien les pròpies famílies o els mitjans de comunicació, posin l'adopció internacional sota sospita i que cal treballar plegats per a que l'adopció internacional sigui la mesura de protecció per a la infància en desamparament que ha de ser. I per això és bàsic respectar els tres criteris bàsics, derivats de la legislació, d'adoptabilitat d'un infant: sentència

d'abandonament, renúncia voluntària de la mare biològica, sense cap mena de pressió o intercanvi, i pèrdua legal de la pàtria potestat dels pares biològics per maltractaments, protegint així la integritat de l'infant. Tenint en compte, doncs, que la pobresa no és raó d'adoptabilitat i que l'adopció internacional sempre és subsidiària a la nacional, es passà a enumerar alguns dels casos que posen avui dia en dubte la legalitat i/o l'ètica a l'adopció internacional:

- Les "entregas voluntàries" en què els pares adoptius contacten amb els biològics. Resultarà, sense dubte, difícil poder explicar al fill adoptiu que els seus pares -i germans-, continuen al seu país d'origen i que nosaltres el vam adoptar perquè els seus pares eren pobres... Si els conèixes els pots ajudar, i no emportar-te el seu fill...
- Els "donatius obligatoris" clarament abusius que imposen les Administracions d'alguns països posen en dubte la legislació contra l'ànim de lucre a l'adopció internacional.
- Els "sobres en efectiu" que des de les Administracions d'alguns països es fan pagar a les famílies que van a fer una adopció o les taxes o cost abusiu del que cal pagar per a poder adoptar, observant-se unes grans diferències entre uns i altres països.

- Dades als expedients d'adopció que, quan la família ja pot parlar amb el seu fill adoptiu, descobreix que són falses (com que la mare biològica està morta, per exemple). El que fa sospitar de possibles falsejaments de dades per forçar adoptabilitats (a països on, a més a més, el nombre d'Ecais treballant s'han quintuplicat en un any...)
- Enganys per aconseguir renúncies voluntàries de mares biològiques que ignoren que el que estan signant és una renúncia per adopció.

Una adopció que no compleix els requisits legals no és una adopció, és robatori o tràfic d'infants. Tota adopció que presenta algun dubte ètic, o d'altre índole, als pares adoptius generarà inseguretats o manca de transparència per part dels pares a l'hora de parlar amb el fill de la seva adopció. Això comportarà, sense dubte, dificultats en la relació familiar.

A continuació, Gemma Cánovas va parlar de les implicacions psicològiques i relacionals que tot això pot generar al sí de la família adoptiva. La informació sobre els propis orígens és una part de la identitat personal. En la transmissió d'aquesta informació, la que es tingui, la honestetat és un element fonamental. Quan en un procés adoptiu hi ha hagut irregularitats i els pares adoptius han tingut consciència d'aquestes, es pot arribar a distorsionar, a enterbolir la relació amb el fill, el vincle pares-fill, independentment que els pares parlin o no del tema amb el fill. L'adult es situa aquí en una posició subjectiva en certa mida perversa. És imprescindible tenir la "consciència tranquil·la" per poder crear una relació autèntica amb els fills. Una de les ferides psicològiques més difícils de reparar en els fills és el fet que se'ls hi hagi amagat, falsejat o distorsionat dades rellevants de la seva història o de la història de la seva família d'origen. "La manca de transparència ètica té un cost psicològic i relacional a la família adoptiva. La honestetat és element fonamental en la vinculació afectiva", assenyalà.

Finalment, Judith Monje va parlar, en referència a la protecció de la infància i a l'interès superior de l'infant, dels dos marcs legals que donen seguretat jurídica al vincle jurídic de l'adopció: la Llei d'Adopció Internacional, del 2007 i el Conveni de l'Haia, del 1993. I d'aquest marc es desprenen els elements de seguretat jurídica per a la protecció del menor i la lluita contra el tràfic d'infants: Intervenció a tota adopció d'un organisme públic competent; paralització dels processos d'adopció en circumstàncies de catàstrofes o conflictes bèlics; certificat d'idoneïtat dels futurs pares adoptius; sentència d'adoptabilitat de l'infant; assignació de l'infant per l'organisme públic competent. Judith Monje anuncià que la conferència permanent del Conveni de l'Haia està a punt de publicar una segona Guia de Bones Pràctiques per a l'Adopció Internacional per tal d'introduir millores en determinades praxis i procediments.

Lloc web de La conferència de l'Haia
<http://www.hcch.net>

► Trobades famílies adoptives 2012

Festa d'Any Nou, 14 de gener de 2012

Per celebrar l'Any Nou vam gaudir d'un espectacle de narració de contes i papiroflèxia, a càrrec d'Àngels Cases i Toni Montes.

Trobada i Assemblea, 13 de maig de 2012

Aquest any ens vam trobar a Can Pere de la Plana (Sant Pere de Ribes). Els infants van gaudir d'una visita als animals de la Granja, una passejada a cavall, etc. Els adults vam participar en un cinefòrum al voltant de diversos testimonis de fills adoptius ja adults i a l'assemblea anual de l'Associació. Ens ho vam passar molt bé i vam xerrar molt. **Gràcies famílies !**

► Reunions:

Reunió d'ADDIF amb la coordinadora del programa de família de l'ONU, sra. Renata Kaczmarska

El propassat dia 11 de juny, un grup d'entitats catalanes, inclosa la nostra, es va reunir amb la coordinadora del Programa de Família de l'ONU. La senyora Kaczmarska va viatjar al nostre país amb la finalitat d'explicar al govern, a altres institucions i a la societat civil les línies amb les quals l'ONU voldria que es treballi des d'ara i fins el 2014. L'any 2014 se celebrarà el XXè Aniversari de l'Any Internacional de la Família.

ADDIF va fer-li a mans un document amb un seguit de suggeriments i d'objectius en relació a l'adopció d'infants, entre ells: la necessitat que l'Administració responsable vetlli per a que les famílies que volen adoptar tinguin una adequada formació prèvia sobre el procés, vincle adoptiu i els elements psicoafectius, identitaris, etc. que hi són presents; que es parli a la societat dels infants, amb necessitats especials, que estan esperant una adopció que mai els arriba; i de la necessitat de promoure una acurada informació sobre l'adopció en l'entorn de l'infant adoptat, principalment a l'entorn escolar. En el torn de paraules, Dolors Cruells, com a representant d'ADDIF, va fer a la senyora Kaczmarska la següent pregunta:

Donat que un dels objectius que l'Onu s'ha marcat com a programa de família cara al 2014 és el de la pobresa, des d'Addif voldríem concretar la qüestió en les adopcions internacionals, les quals afecten països pobres i països desenvolupats. Les adopcions internacionals es realitzen de manera bilateral entre els països d'origen dels nens i els d'acollida, però sempre han de dur-se a terme sota la direcció jurídica i moral de l'Onu, expressada en el Conveni de l'Haia. És per això que li preguntem sobre els instruments de control o, almenys, d'incidència en els processos adoptius per part de l'Onu. Aquesta pregunta ve motivada pel fet que s'han donat i, malauradament, creiem que encara es donen, irregularitats i, fins i tot, il·legalitats en les adopcions internacionals. Alguns casos tenen tanta gravetat com la compra-venda de nens, o bé el falsejament de biografies; per exemple, nens que tenen família, fins i tot mare i, per tant, no són en situació de ser adoptats legalment, se'ls ha fet passar per nens orfes i adoptables.

La representant de l'Onu va prendre bona nota de la intervenció abans esmentada. No obstant això, va manifestar que la qüestió plantejada per Addif pertany a un altre departament de l'Onu, el d'Infants. En la seva resposta va posar de manifest que, tanmateix, coneixia el que dicta el Conveni de l'Haia; entre d'altres referències, va explicar la tasca de contenció que fa l'Onu amb els governs de països amb greus conflictes (guerres, desastres naturals, etc.), les autoritats dels quals tendeixen a concentrar els nens en centres d'acollida, sovint amb la finalitat il·legal que surtin ràpid del país.

Ja ens podeu trobar al Facebook!!!

Uniu-vos al grup.... estareu permanentment informats i podreu participar als diferents fòrums que hi ha oberts.

i també al twitter !!!

@ADDIF_adopcio

Gemma Cánovas Sau

Psicòloga Clínica

Gemma Cánovas col·labora amb Addif des de l'any 2000, oferint cursos i conferències sobre aspectes propis de la paternitat i filiació adoptives. Com a psicòloga clínica i terapeuta, ofereix també atenció i orientació psicològic a les famílies adoptives. Podeu concertar entrevistes amb ella a través de la nostra associació (93 313 49 59). Recordem que els socis d'Addif poden realitzar una primera visita, de caràcter orientatiu, gratuïta i a càrrec de l'associació.

"La consulta **preventiva** és **important** ja que l'**escolta** i **orientació** de la professional davant de la situació que preocupa, afavoreix la resolució de certs conflictes actuals i pot evitar l'aparició dels que puguin sorgir en el futur. Això és vàlid tant pels adults que viuen moments de crisi i són conscients del seu malestar, com pels infants que estan en procés de construir la seva identitat."

www.gemmacanovassau.com

► Serveis d'Addif

SESSIONS INFORMATIVES: Sessions informatives, en grups reduïts, d'orientació i assessorament en tots els aspectes psico socials, jurídics, ètics i de procediment que implica la paternitat i filiació adoptiva. Inscripcions per telèfon o per e-mail.

ATENCIÓ PSICOLÒGICA: Els socis d'ADDIF poden concertar entrevistes personals (la primera gratuïta) amb una psicòloga especialitzada en l'adopció, per orientacions puntuals, diagnòstic, tractament, etc.

CENTRE DE RECURSOS: Centre especialitzat en l'adopció i l'acolliment familiar, que ofereix a famílies (adults i nens) i professionals un servei de consulta i préstec (gratuït per als socis d'ADDIF). Hemeroteca, biblioteca, ludoteca, fonoteca, videoteca, etc.

CONFERÈNCIES I XERRADES: Programació trimestral de conferències, taules rodones, debats..., sobre diferents aspectes informatius i/o psicossocials en relació a la paternitat i filiació adoptiva.

TERTÚLIES MENSUALS: Un espai de reunió i intercanvi, al voltant d'un aspecte concret de l'adopció, dirigit a famílies adoptives o en procés de ser-ho. Tots els primers dimecres de cada mes, a les 18,30h.

EDICIÓ DE MATERIALS: Edicions pròpies (Llibre *Tú, nuestro sueño*, de P. Biniés i M. Piérola, Guia per Educadors i Dossiers Adopció i Escola, Full informatiu periòdic, Documents de Debat, Fons editorial del Butlletí d' Addif (1992-2008) i de la revista *Infancia y Adopción* (1997-2000), primera revista sobre adopció d'àmbit estatal).

XARXA DE COL-LABORACIÓ ENTRE FAMÍLIES: Adreçada a famílies que s'inicien en l'adopció i que els permet de contactar amb famílies amb experiència per tal d'ajudar-los a resoldre els seus dubtes.

SOM FILLS ADOPTIUS: Servei d'orientació, suport i intercanvi per a persones adoptades (de l'adolescència a l'edat adulta). Assessorament jurídic i psicològic.

CURSOS DE FORMACIÓ EN LA PRE I LA POST ADOPCIÓ I TALLERS PER A FAMÍLIES MONOPARENTALS I PER A PARES DE FILLS ADOLESCENTS ADOPTIUS: Sessions conduïdes per una professional, on es tracten diferents aspectes en torn a la paternitat i filiació adoptives. Aportació de vídeos, articles, testimonis, etc.

COMISSIONS DE TREBALL: Addif realitza col-laboracions puntuals amb diferents projectes d'ajut a la infància, així com un treball permanent en l'equiparació de drets entre famílies adoptives i biològiques i en la implantació de criteris ètics i legals en tota adopció.

TROBADES I SORTIDES: Activitats lúdiques i formatives que afavoreixen el contacte i l'intercanvi entre les famílies adoptives.